Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 79 | Maribor, sobota, dne 2. oktobra 1937 | Leto XII

Dejstva in parade

Konrad Heiden, najboljši poznavalec nacionalnosocialistične Nemčije in pisec obširne biografije o Hitlerju (knjiga je izšla v Švici, v Zürichu) je imel razgovor s poročevalcem avstrijskega časopisa »Der Morgen«. Ta razgovor nam daje jasen odgovor na pompoznost nedavnih manifestacij v Berlinu, ki so tako očarale naše napredne in »radikalne« meščane.

Heidena so vprašali: **Kdaj bo po vašem mnenju Nemčija sposobna za vojno?**

Odgovoril je: **Nikdar.** Kajti oboroževanje rodi protioboroževanje. Vsako kolo, ki se začne vrteti v nemški municijski tovarni, zavrti kot po neki nevidni transmisiji kolesa v francoskih, angleških, ameriških in ruskih tovarnah. To je avtomatizem, iz katerega ne reši Berlina noben napor sil in noben iznajditeljski genij. Zato je nemško oboroževanje kot politično sredstvo napaka, ker drugi imajo več tovarn, več koles, več surovin in več ljudi.

Na vprašanje o udarni sili nacionalsocializma pravi Heiden, da se tudi bodoča vojna, ako izbruhne, ne bo odločila z enim udarom, niti s pompom, temveč bo šlo za to, kdo bo dalj časa **vzdržal:**

»Že v miru je diktatura do zadnjega napela in izčrpala materialne rezerve. Podobno počne z moralnimi rezervami. Trajno držanje ljudstva v duševnem alarmnem stanju prinaša nevarnost hitrega utrujenja, ko bo šlo za res. Že v svetovni vojni smo opazovali nekaj podobnega. Nemški elan pri napadu 1914 je hitro pojemal; moč vztrajnosti je še dolgo ostala, vendar se je celotna črta stalno nagibala navzdol vzporedno s pojemanjem materialnih vojnih sredstev. Pri nasprotnikih Nemčije pa — z izjemo Rusije — sta tekom vojne naraščala tako volja do vojne kakor zaloga materialnih sredstev; Anglija je šele 1917. leta poslala velike vojske na vsa bojišča in Francija je šele 1918. pokazala višino svojega vojskovanja in svoje morale. Tudi bodoča vojna bo **boj med udarno močjo diktatur in med bogatimi rezervami demokracije.«**

Heidena so nadalje vprašali: Ali bi mogla Nemčija s spretno politiko **zunanje-političnih zvez** izenačiti svojo materialno vojaško slabost?

Odgovoril je: Dogodki govore za nasprotno. Današnja nemška vlada je mislila ravno, da bo z oboroževanjem premaknila razmerje sil v Evropi in da se bo mogla s tem nekomu ponuditi kot dragocena zaveznica. Pri tem je prezrla dva faktorja: Rusijo, ki je danes Nemčiji mnogo bolj dorasla kakor je bila pod carjem, in Anglijo ... Zveze rodé protizveze. Taka **zveza, ki pa povzroči močnejšo protizvezo, pa sploh ni nič vredna.** Bismarck je sklenil zvezo z Italijo, kar je samo pospešilo nemški poraz, ker je s to zvezo varal ljudi z zaveznico, ki se je končno izkazala kot sovražnik. Pri slabi zvezi je treba vedno računati s tem, da zavezniki iz skrbi za svojo lastno varnost pusté partnerja v resnem trenutku **na cedilu.** Os Rim—Berlin je klasično ponavljanje take nesrečne zveze. Besede so se sicer prilagodile današnji vojaško-tehnični dobi, toda stvar je ostala ista; to je zveza s sorazmerno slabotnim, ki si je mogel preskrbeti neko vlogo samo kot tretji sredi evropskih nasprotij. Zveza, ki mora v naprej računati s tem, da bo zadela na močnejšo protizvezo, pomeni, da bo zaveznik — dezertiral, ko bo šlo za res, in da glavni udeleženec ostane osamljen.

Tudi priključitev Japonske tej zvezi povzroča samo novo pajčevino proti pajčevini.

Tri največje velesile na svetu, **Anglija, Francija in Amerika,** so pričele svoje gospodarske moči združevati v **skupni vojni potencial** ... Temu bloku se pridružuje Rusija, ki je danes številčno najmočnejša vojaška sila na svetu. Koalicija Nemčija, Italija, Japonska, če bi ostala, je absolutno mnogo slabejša, predvsem gospodarsko, to se pravi, da mora v dolgi vojni **brezpogojno podleči.**

Na vprašanje o disciplinirani in paradah rjavih srajc pravi Heiden na koncu svoje knjige o današnji Nemčiji, da je človeku prirojeno hrepenenje po svobodi in da vstaja močno svobodoljubno gibanje in demokracija

»bo našla **višje oblike in močnejše geste, kakor je marširanje v četverostopih in prebijanje z bikovkami.** Kajti demokracija noče zasužnjiti ljudi, temveč jih osvoboditi; ona zahteva človeške pravice; zahteva enotnost Evrope, da da ljudem te zemeljske celine višjo skupno nalogo in mladini bodočnost, ki bo visoko nad sedanjostjo.

To gibanje prihaja od znotraj. Mnogo src se ogreva v njem in prišlo bo do izraza v tej ali oni obliki. Tisti, ki jih je najmočneje zajelo — so nosilci svobode. Naj se vsi združijo, spoznajo svojo odgovornost in delajo. Tedaj bo šlo to gibanje tudi preko moža, ki je poskušal biti proti Evropi.

Sporazum opozicije

Vest o sporazumu srbske združene opozicije, t. j. demokratov (Davidović), zemljoradnikov (Joca Jovanović) in radikalov (Aca Stanojević) med seboj in za sodelovanje z dr. Mačkom, kot predstavnikom hrvaškega kmečkega gibanja, je odjeknila zelo ugodno.

Dne 30. septembra so pričeli v Zagrebu prvi razgovori med odposlanci srbske združene opozicije in dr. Mačkom. Odposlanci srbske združene opozicije so: dr. Gavrilović, dr. Laza Marković in Vlajić. Poleg dr. Mačka pa se udeležujejo konference še njegov namestnik inž. Košutić in pa politični tajnik prof. Jelašić.

Kakor že povdarjeno se bistvo sporazuma tiče vprašanja, kako priti iz sedanjega stanja. Združena opojicija zahteva, da dobi državno krmilo v svoje roke, prizna pa kot nesporno: dinastijo, državne meje, parlamentarizem in državljanske pravice.

Zahteva pa: likvidacijo sedanje ureditve države, priznanje treh narodov in ureditev države na tej osnovi; ukinjenje ustave in popolno odstranitev zakonodavstva, v kolikor je bilo v zvezi z režimom šestega januarja; sprejem vrhovnega zakona, ki bo do sprejema nove ustave nadomeščal ustavo in volitve v ustavotvorno skupščino.

Najvažnejše v dogovoru med opozicijo je, na kar je v načelu pristal dr. Maček, da ostane opozicija enotna, t. j. da bo srbski del podpiral hrvaški del opozicije in obratno, in da tudi eventuelne razlike v vprašanjih zahtev, ki se postavljajo, ne morejo biti povod za razdruženje opozicije. Ta »žakonska zveza« obeh delov opozicije je, ki daje trajnost združeni opoziciji in jamči njen uspeh.

Podpis sporazuma se v splošnem smatra samo kot formelni zaključek, ki naj da sporazumu potreben politični povdarek nazven.

Pred podpisom sporazuma

Socialistično delavstvo se veseli napovedanega razvoja v pravcu demokracije in bo po svoji moči podpiralo ta razvoj. Pri tem pa se zaveda, da mora postaviti svojega moža in nikakor ne sme biti samo nekakšen prirepek združene opozicije, ampak samostojna, organizirana skupina, faktor, katerega se bo upoštevalo in z njim razpravljalo kot z enakovrednim sopogodbenikom.

To zadržanje narekuje socialističnemu delavstvu ne samo sedanjost, ampak predvsem bodočnost. Kajti z uveljavljenjem politične demokracije bo delavstvo terjalo tudi svoje socialne pravice, tu pa bodo ostala razredna nasprotja in socialistično delavstvo bo pri tem veljalo le toliko, kolikor bo imelo poltične moči in ugleda. Od njegove organizacije in razširjenosti njegovega tiska bo odvisna naša bodočnost.

V sporazumu demokratičnih sil ostanemo socialisti!

—///—

Vojna pustoši na Kitajskem

Še vedno boji za Šangaj.

Boji za Šangaj, to velevažno trgovsko mesto, divjajo še neprestano. Japonci obstreljuje predmestja in kitajski del mesta, tako, da je že domala vse v razvalinah. Kar ne porušijo granate, pa uničijo bombe, ki netijo tudi velike požare.

Kitajci se bore hrabro, toda japonska nadmoč se vendarle občuti.

Zlasti na severnem bojišču, okoli Peipinga, proti zapadu in jugu, kjer so Japonci precej napredovali.

Morija v ozadju fronte.

Vse strahote »moderne« vojne pa nam razodevajo neprestani letalski napadi Japoncev na Nanking, sedež kitajske vlade, ki je daleč v zaledju fronte. Vsled bombardiranja iz zraka je mesto silno trpelo. Vsa industrija je obstala, ker so porušene elektrarne in tovarne.

Angleži pozivajo na bojkot japonskega blaga.

V Angliji je v teku velika propaganda za gospodarski bojkot Japonske.

Japonci mobilizirajo.

Vpoklicali so 20 letnikov, to znači, da računajo z dolgotrajno vojno.

Nobene opravičbe za japonsko barbarstvo

Na seji Društva narodov je kitajski delegat poročal o japonskem zločinskem bombardiranju mest. Seja je sprejela — **resolucijo, v kateri pravi, da je japonsko bombardiranje kitajskih mest zločin, ki zanj ni opravičbe.** (Med govorom kitajskega zastopnika je bila zbornica skoraj prazna!)

Sovjetske strokovne organizacije v mednarodni strokovni zvezi?

Pogajanja za pristop.

Izvršni odbor mednarodne strokovne zveze se je sporazumel s centralnim odborom strokovnih organizacij Sovjetske Rusije glede obojestranske želje, da se prično pogajanja glede pristopa sovjetskih strokovnih organizacij k mednarodni strokovni zvezi in tako ustvari mednarodno edinstvo.

Blagor francoskim uradnikom

»Slovenec« in polom francoskih financ

Šele nekaj mesecev je, ko je poročal »Slovenec«, da bo Blum in njegova ljudska fronta — vse »zafurala«.

Finančni minister je pa sedaj predložil proračun za 1938, ki izkazuje 1600 milijonov frankov prebitka.

Od tega prebitka porabi vlada **eno milijardo frankov za izboljšanje uradniških plač.**

New-yorški župan La Guardia bo pri občinskih volitvah zopet izvoljen. Socialisti zaradi tega ne postavijo svojega kandidata.

Varšavski napad na socialistično mladino

Poljski fašisti z bombami nad socialiste.

V Varšavi se je vršil v nedeljo kongres socialistične mladine. Po kongresu je delavstvo priredilo po mestu manifestačen obhod. V sredini mesta pa so neznani elementi ob križišču cest vrgli med manifestante z eksplozivi polnjeno petardo, ki je ranila 18 oseb, ki so jih prepeljali v bolnico. Štiri osebe so ranjene težko. Pozno zvečer so neznanci zopet vrgli bombe proti delavskemu domu v židovskem delu mesta. Skupina napadalcev je celo vdrla v sejno dvorano, kjer so pričeli streljati z obeh strani. Eno petardo so vrgli zločinci tudi pred tiskarno.

Vladine čete proti Saragossi

Vladine čete hudo pritiskajo na aragonski fronti v smeri proti Saragossi. Vrše se izmenoma ostri boji na fronti. Zlasti v pondeljek in torek so se vršili uspešni boji pri krajih Jaca in Huesca. Francov poveljnik na tej fronti je bil težko ranjen. Zamenja ga general Moscardo, ki je branil Alcazar pri Toledu.

Obramba na asturski fronti.

Asturci se vrlo krepko branijo, dasi je njih moč oslabljena. Iz francovega tabora poročajo, da imajo tam Francovci še 250.000 vojakov. V kolikor je to resnično, samo poveličuje herojstvo asturskih rudarjev in španskega naroda sploh.

Žito so zaplenili?

V pondeljek je pristala v Neaplju španska tovorna ladja »Cabosacratis«, ki je vozila žito iz črnomorske luke v Barcelono. V Neaplju so žito začeli takoj razkladati. Doslej še ni jasno ali je ladja prostovoljno plula v Neapelj ali je bila prisiljena.

Cita v Španiji

Bivša avstrijska cesarica Cita je potovala v Francovo Španijo. Morda želi tam priporočiti sina? Na francoski meji sta jo že pozdravila dva Francova častnika.

Delavci bojkotirajo italijanske ladje.

V Tunisu so pristaniški delavci odklonili razkladanje italijanskih ladij »Praga« in »Cittá di Marsela«. Kapitan prve ladje je hotel vpreči v delo svoje ljudi in zahteval varstvo oblasti. Oblasti zahtevi niso ustregle, ker so se bale sporov. Ladji sta odpluli. Pristaniško delavstvo je strokovno organizirano.

—///—

Španija in Društvo narodov

Aktualne probleme kar odlašajo

[illegible] je, kako se obravnava španska vprašanja. Predsednik republike Azano je bil v Londonu in Parizu. Predsednik vlade dr. Negrin je bil v Parizu in je tudi na seji Društva narodov v Ženevi s svojo delegacijo bil navzoč. Interveniral je povsod s. Caballero in v Ženevi je na seji političnega odbora obširno pojasnil položaj delegat Alvarez del Vajo. Očital je Nemčiji in Italiji vmešavanje v špansko državljansko vojno, londonskemu odboru in Društvu narodov pa slabost. To, kar se godi danes s Španijo, kjer se preliva kri, zadene lahko vsako drugo državo. Napadalce je treba zavrniti tudi v svarilo drugim.

Zastopniki so govoru sicer pritrjevali, vprašanje pa je, če bodo tudi sklenili kaj pametnega.

Žalostno je, da boj za svobodo najde povsod gluha ušesa.

Pozdrav iz Španije

Delavstvu v Sloveniji!

Iz Španije nam piše s. Fr. Malenšek, ki je 7. julija zaradi bolezni moral s fronte v zaledje in se sedaj nahaja v šoli za učenje o rabi modernega orožja. V tej šoli je mnogo Slovencev. Nekateri pridejo iz te šole kot oficirji na fronto. Ti sodrugi so poslali te-le vrstice »Delavski Politiki«:

Dolžnost nas veže, da se vam oglasimo kot soborci za demokracijo in svobodo delavstva, ki stoji na najnižji socialni stopnji. Kolikor nam je možno, čitamo in zasledujemo borbo delavstva v Jugoslaviji.

[illegible] Kljub temu, da traja borba že nad eno leto, se naše vrste niso zredčile. Nasprotno, mi smo z vsakim dnem močnejši in ne bomo klonili. Sonce svobode, ki bo posijalo španskemu narodu, bo zasijalo tudi upadlim licem sotrpinov vsega sveta. Kličemo vam, ne klonite, ker zmaga bo naša!

Mnogo borbenih pozdravov pošiljajo vam in vašim družinam

slovenski dobrovoljci v Španiji.

300 mirnih ribičev, žen in otrok so pobili

Dne 27. septembra je japonska podmornica napadla in uničila dvanajst ribiških ladij pri Čilongkavu. Podmornica je neobzirno s streli potopila ladjo za ladjo, ne da bi pomagala potapljajočim se ribičem in rodbinam. Samo ena ladja je pobegnila z ranjenci. Rešil je neki parnik devet oseb, pobitih in utonilo je 100 žen in otrok ter 200 mož.

Doma in po svetu

Poštninske izpremembe od 1. oktobra dalje. Po odloku ministrstva se izpremene dopolnilne pristojbine za pisma in dopisnice v inozemstvo. Države so razdeljene na tri pasove. Dopolnilna pristojbina za Avstrijo, Bolgarijo, Grčijo, Italijo, Madžarsko in Rumunijo znaša 2 Din; za Nemčijo, Poljsko, Čehoslovaško, Švico in Turčijo 2.50 Din; vse druge evropske države, razen v Rusijo, 3 Din.

Letošnja plenarna seja Društva narodov zboruje prvič v veliki sejni dvorani nove palače. Dvorana ima sedeže za 240 delegatov. Prostora je pa v njej za 1541 oseb.

Zanimiv pojav v Ženevi. Ko sta govorila kitajski in španski zastopnik, je bila seja slabo obiskana, kakor pravijo listi, ker so se delegati pripravljali za banket, ki ga je priredil predsednik seje Aga Kan. Okoli tri tisoč oseb je povabil na večerjo in ples. Kitajski in španski delegat se plesa nista udeležila.

Berlinske manifestacije. Poročila pripovedujejo, da je v Berlinu poslušalo Mussolinija (ki je govoril v nemščini) dva milijona ljudi zunaj stadiona in en milijon v stadionu. Napovedovalec pa je prej rekel, da je 600.000 ljudi na slavnosti. Dvajset mniut pozneje pa je zopet bilo javljeno, da je 600.000 oseb navzočih.

Zanimiv pojav. Komunistična stranka na Kitajskem je razpustila svoje organizacije in podredila svojo vojsko v absolutno pokorščino Čankajšeku. Korak upravičujejo komunisti z nevarnostjo za Kitajsko. Jako verjetno je pa tudi, da si niso mogli preskrbeti vojnih potrebščin in živil v sedanjih razmerah, kar lažje vrši nankinška vlada, ki ima boljše zveze.

Gibanje delavstva v socialnem zavarovanju

julija meseca 1937

V delavskem socialnem zavarovanju v državi je bilo julija meseca 1937 zavarovanih 707.429 delavcev in nameščencev (moških 528.444, ženskih 178.985). V juniju je bilo 6406 zavarovancev, lani v istem mesecu pa 77.939 manj. V primeri z letom 1935 pa znaša prirastek 130 tisoč 856 zavarovancev.

Po plačah se dele zavarovanci tako-le: do Din 9.60 (vajenci) 69.620, od Din 9.60—24.— 328.066, od Din 2.— do 34.— 137.226, od Din 34.— do 48.— 86.512 in nad Din 48.— 86.005.

Povprečna dnevna mezda znaša Din 23.02, to je za Din 1.17 več kakor lani ter Din 0.2 več kakor letos v juniju.

Celokupna mezda znaša 407.04 milijonov Din, v juniju letos 405.55 milijonov Din, lani v juliju pa 343.92 milijonov Din.

V ogledalu

Ubogati je treba. »Poned. Slovenec« priobčuje Krekov govor na nedeljski proslavi JRZ na Igu. Dr. Miha Krek se je v svojem govoru pečal samo z notranjimi razmerami v taboru JRZ in po poročilu »Pon. Slovenca« izjavil: »Zapomniti si je treba, da je vsako nergaštvo v naših vrstah agitacija za nasprotnika. Vsem, ki mislijo, da vedo več kakor naši vodifelji, je treba povedati, da je **brezpogojno** potrebno, da znaš **ubogati.**« Po našem mnenju je ubogljivost res lepa krščanska čednost, ki pa ni vedno prepričevalen argument niti za otroka ne.

Dvojne uniforme. Po poročilu »Poned. Slovenca« so na slavnosti JRZ na Igu nastopili udeleženci v novih krojih s Starhembergovimi klobuki in z rdečimi pasovi in v starih orlovskih krojih: »Po maši se je izpred cerkve razvil sprevod, na čelu oddelek konjenikov z državnimi zastavami, fantje v krojih, dekleta v krojih, naraščaj v znanih bivših orlovskih krojih«... Uniformiranost torej pri »Slovenčarjih« zelo napreduje. Kjer izginja duh, je pač uniforma in ubogljivost zadnja stopnja pred nadaljnjim padanjem.

Kaj vse odkrije »Slovenec«! Globokoumni uvodničar »Slovenca« se sprašuje, čemu se družita Mussolini in Hitler: »Zveza čemu? Za zmago obojih političnih ideologij? To se zdi nemogoče, ker sta si italijanski fašizem in nemški narodni socializem po svojem etičnem nazoru tuja.« Kar naenkrat so torej gospodje odkrili, da sta si fašizem in nacionalsocializem tuja po svoji morali, po svoji etiki. Kje kažeta to globoko razliko v svoji »vzvišeni etiki«? [illegible] Ali v tem, da nacionalsocializem prav tako kakor »Slovenec« stalno hujska proti Judom na splošno, dočim jih italijanski fašizem dviga na najvišja mesta? Ne! Pri »Slovenčarjih« so odkrili razliko v morali črnih in rjavih srajc, odkar je Hitler pokazal, da noče izkazati prav nobene hvaležnosti ali usluge nemškemu političnemu katolicizmu, ki je edini omogočil, da je prišel Hitler na oblast, zdaj pa jim je enostavno odgovoril: Napravili ste me za Führerja, zato me pa ubogajte! Ta izostala nagrada za zamorsko delo jezi Kopitarjevce, da pripisujejo zdaj višjo moralo italijanskemu fašizmu, kar jih pa v ostalem ne ovira, da brez ozira na nemške katoličane poveličujejo parade rjavih srajc.

Kriva pota »Slovenčeve« zunanje politike. Doslej je »Slovenec« razlagal svojim bralcem, da je zunanja politika Nemčije in Italije naperjena samo proti boljševizmu in da hočeta z bojem proti boljševizmu rešiti krščansko Evropo. V uvodniku 223. številke pa dokazuje, da sta Mussolini in Hitler ugotovila isti zunanje politični položaj kakor pred 50. leti Bismarck in tedanji italijanski minister Crispi. Crispi in Bismarck sta po »Slovenčevem« zatrdilu ugotovila pred 50. leti, da bo »njuna zveza slonela na protiruski borbi«, ker se Anglije nista upala lotiti. Kakor vemo, takrat v Rusiji še ni bilo boljševizma, temveč je namesto Stalina absolutistično vladal car. In ker »Slovenec« ugotavlja, da je situacija po 50. letih natančno taka, priznava s tem, da ne gre za boj proti boljševizmu, temveč da gre za boj proti Rusiji kot taki brez ozira na režim, ki v njej vlada. In situacija je tudi v tem enaka, kakor je bila pred leti, ko je »Slovenec« podil po ruskih stepah ruske vojake, ki so se borili pod carjevo zastavo, z isto vnemo, kakor preganja danes ruske boljševike. »Slovenec« pravi o tej protiruski borbi, sklenjeni pred 50. leti: »Od takrat izhaja protiruska politika berlinske vlade, edina napaka, ki jo Bismarck sam v svojih spominih kot takšno označuje in obžaluje.« — Ali ne bodo Bismarckovi nasledniki prav tako ali še bolj obžalovali, da so to napako nadaljevali?

A. M. de Jong: 58

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Graničar ni popustil. Nobeno razočaranje, noben neuspeh, četudi se je pri tem osmešil, ga ni mogel odvrniti od njegove namere. Z besno zagrizenostjo in neizčrpno potrpežljivostjo je zasledoval svojega prekanjenega nasprotnika in je postal takorekoč njegova senca. Moral ga je in ga bo zalotil. Prvič, ker je Janeki obljubil in drugič, ker je sedaj, ko mu je parkrat izpodletelo, postala stvar zanj vprašanje njegove časti. Vedel je le predobro, da se je o tem povsod naokoli govorilo in zbijalo šale na njegov račun, razumel je, da je njegov sloves kot policist, postavljen na kocko. Toda ta prokleti divji lovec je bil tako prepredn kot vrag in je poznal okolico mnogo bolje kot njegov sovražnik, tako, da ga je imel lahko vedno za norca. Vendar mu to ni moglo vzeti poguma.

Nekega večera, ko se je poljski čuvaj prepričal, da se je divji lovec s svojo slepico odpravil na pot, mu je sledil. Zunaj vasi se je Vrču pridružil še nekdo drugi, šla sta čez polje, njima tesno za petami graničar, ki jima je sledil previdno, korak za korakom. Slišal ju je pogovarjati se o brezpomembnih vsakdanjih stvareh in je ostal v njuni neposredni bližini.

Postalo je zelo temno in pričela sta hoditi vedno hitreje čez njive in travnike, po dolgem in počez, čez ozke deske, ki so vodile čez široke jarke. Pozneje je pričel padati rahel dež, ona dva sta pospešila korak in jima je bilo še težje slediti. Bilo je že daleč zunaj vasi, ko je čuvaj zopet obotavljaje se stopil na ozko desko in previdno stopical po njej preko jarka, tedaj mu je nekdo povsem nepričakovano potegnil desko izpod nog. Prsunljivo je zakričal, nato je glasno pljusknilo in že se je potopil v ledeno mrzli vodi. Naravno — kdo drugi naj bi bil kot Vrč, ki je pripazil nanj in mu potegnil desko pod nogami? Kadarkoli je pomislil na to, je postal vedno znova besen. Dobro je čul nekoga smejati se, toda ko se je končno z velikim naporom skobacal iz globokega jarka na breg, ni vedel več, na kateri strani se nahaja. Divjih lovcev pa ni bilo več niti videti, niti čuti. Po dolgem iskanju in beganju je prišel pozno ponoči domov, ves premražen, otrpel in bolan; šest tednov ga je mučil prehlad, to je bil edini uspeh njegove službenosti. Vrč pa je to noč v družbi s svojim prijateljem in v svitu svoje jake svetilke upihnil luč življenja vsaj ducatu zajcev.

Drugič je zasledoval divjega lovca podnevi, hodeč po odvodnih jarkih, in skrivajoč se za s posekanim lesom ograjenimi robovi jarkov, da bi ga končno zalotil pri streljanju, dasi Vrč, kakor se je zdelo, ni imel pri sebi niti puške. Pač pa se je govorilo, da ima ta prvak med divjimi lovci zložljivo puško in na polju ter v gozdu na skrivnih prostorih spravljenih še par pušk. Ure dolgo ni izpustil divjega lovca izpred oči, ne da bi se kaj zgodilo, kar bi moglo vzbuditi četudi samo najmanjši sum. Nenadoma je Vrča zmanjkalo, kot da bi se bil v zemljo vdrl. Nervozen je hodil graničar okoli hrastovega gozdiča, v katerem je izginil njegov sovražnik. Tu, — naenkrat v bližini nekje je počil strel. Poljski čuvaj je od strahu in začudenja obstal za minuto, dve in se ni ganil. Potem pa jo je ucvrl v smeri odkoder je slišal strel in našel Vrča sedečega na bregu, na mestu, kjer je bil posekan les, v ustih trščico, ki jo je žvečil.

»Hej, graničar, ti tu?« je vprašal Goort zasmehljivo. »Potem si gotovo ti streljal? Pa sem že mislil, da je zopet kakšen tak prokleti divji lovec na delu.«

Graničar pa, ki je živel v trdni domišljiji, da ga nihče ne more pretentati, ga je na pol odprtih ust nekaj sekund dolgo začudno gledal, dokler ni izbruhnil Vrč v surov smeh in ga vprašal:

»Kaj pa ti je? Ali si nastreljen?«

Razjarjen mu je graničar zabrusil nazaj, da naj divji lovec obsedi na mestu, dokler ni on, poljski čuvaj, našel puške. Toda vse njegovo iskanje je bilo zaman, Vrč je sedel tu in se smejal, da se je skoro zadušil, pri tem pa se je neusmiljeno norčeval iz njega in se mu rogal.. Ves iz sebe ga je moral policijski oblastnik izpustiti in je šele pozneje zvedel od nekega poljskega delavca, da je videl divjega lovca, ki jo je mahal proti domu, pod suknjo pa je imel rejenega divjega zajca. Vedno znova se je od tedaj vračal k gozdičku, kjer je vse preobrnil, toda brez uspeha. Bilo je, kot da je z vragom v zvezi. Za hrbtom pa so se mu ljudje smejali, da so kar tulili od smeha. V obraz so mu hlinili sočutje, majali z glavami in karajoč govorili: »To so vendar od sile sodrga, ti divji lovci, kaj?«

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Delavci! Delavke! Nameščenci
Zveza delavskih pevskih, umetn. in glasbenih društev Jugoslavije, Zagreb, podzveza Maribor priredi v soboto, dne 2. oktobra 1937 v dvorani pivovarne „Union“ v Mariboru
veliki vokalni in instrumentalni KONCERT.
Sodelujejo vsa delavska pevska društva, godbe in skupni zbor delavskih pevskih društev. - Na sporedu so umetniške in narodne pesmi. — *Vstopnina: 10, 8, 5 in 3 din.*
Pridite vsi! Začetek ob 20. uri. Pridite vsi!

Celje

Westen d. d.

Intervencija Delavske zbornice

Te dni se je zglasil pri tvrdki Westen zastopnik Delavske zbornice, da bi ponovno interveniral pri g. Westnu za zopetni sprejem odpuščenih zaupnikov, ker je celo sodišče ugotovilo, da niso ničesar zakrivili in da so vsled tega še vedno v službenem razmerju. Čeprav je tvrdka Westen vedela za prihod zborničnega delegata, je prišel slednji le do tvrdkinega pravnega zastopnika. Opravil pa ni ničesar. Kakor že prej zaupniki, je bila sedaj tudi Delavska zbornica **odbita.**

[illegible]

Prizivno sodišče o tožbah delavk

V četrtek so se vršile pri okrožnem sodišču prizivne razprave v tožbah delavk, ki so bile odpuščene radi zatrjevanega sodelovanja pri demonstraciji proti inozemskemu mojstru v času odmora med delom. O prvi sodbi in ugovorih delavk smo že poročali. Tudi okrožno sodišče je odbilo tožbe delavk in morajo plačati tvrdki Westen nastale stroške.

Kako je Masaryk gledal na socialno politiko!

Tisoči in tisoči so te dni slavili Masaryka. Toda, ste pri teh slavospevih kaj čitali o bistvu Masaryka, njegovi skrbi za malega človeka, za socijalno pravice? Zelo malo, ali prav nič. O tem bo govoril poljudno pri sobotni spominski svečanosti »Vzajemnosti« ob 20. uri v »Celjskem domu« s. dr. Reisman. Sodeluje tudi celjska »Železničarska godba«. Pridite vsi!

Sestanek sklicuje podružnica SMRJ za nedeljo, dne 3. oktobra ob 8. uri dop. v gostilni »Amerika« na Sp. Hudinji. Govornika: Mih. Šovljanski in Fr. Pliberšek. Na dnevnem redu je zelo važno vprašanje. Pridite v čim večjem številu. Družnost! — **SMRJ., podr. Celje.**

Umrla je dne 17. septembra v Zagrebu žena s. Weisbacherja, mati enajstero otrok, od katerih so štirje še nepreskrbljeni.

V živo smo zadeli z našim člankom v zadnji »Delavski Politiki« »Led je prebit«. Sedaj se nam očita, da se vmešavamo v podjetja, kjer sploh nimamo organiziranih članov. Gospodje, življenje je draga šola. Časi, ko ste za vsakega našega organiziranega člana zvedeli in ga takoj vrgli iz službe, so za nami. Da smo napisali naše mnenje popolnoma upravičeno naj Vam (odnosno javnosti) povemo samo en primer: Na najprometnejšem kraju v mestu je podjetje, ki zaposluje okoli 50 živilskih delavcev in delavk in se dela dnevno od delavcev in delavk in se dela dnevno po vprečno samo 5 nadur, pridemo do lepega števila 250 nadur dnevno, kar znači, da bi tudi pri 10-urnem delavniku moralo to podjetje zaposlovati še najmanj 25 delavcev več. Kdo dela torej brezposelne? (Za nadure pa prejema delavstvo pavšal, t. j. pri izplačilu mezde se enostavno označi, da toliko odpade za nadure in delavec mora potrditi, da je izplačan.) Ali ni šlo delavstvo do sedaj predaleč s svojo popustljivostjo, da je radi ugleda podjetja skoro vsakemu gostu, ki se je zanimal za delovne razmere odgovorilo, da je zadovoljno in, da so razmere iste kot drugod. Ali zahtevate še več, kakor da osobje (v podjetjih, ki so na glasu da niso »judovska«) radi ugleda govori neresnico in to v svojo škodo. Z objavo imen glavnih izkoriščevalcev smo čakali in upamo, da smo na potu za izboljšanje suženjskih razmer, s tem pa še ni rečeno, da ste nam zamašili usta. Mi pa Vam bomo dokazali, da Vaše izkoriščanje vodi v komunizem.

Trbovlje

Važen sestanek članov Zveze rudarjev Jugoslavije

bo v nedeljo, dne 3. oktobra. Razpravljalo se bo o vlogi članov ob priliki raznih delavskih akcij, pa bodisi to na sestankih in zborovanjih, ki jih prireja organizacija, bodisi ob spontanih nastopih delavcev, kakor tudi napram ostali javnosti.

Na sestanku bo poročal s. Arh, ki se te dni vrne s kongresa čehoslovaških rudarjev.

Zagorje ob Savi

Delavsko kulturno društvo »Naprej« v Zagorju priredi v nedeljo, dne 3. oktobra VINSKO TRGATEV v Zadružni dvorani na Lokah z začetkom ob 18. uri. Pri veselici svira društveni orkester. Vstopnina 3 Din za osebo.

Jesenice

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (ne ob pol 9. uri) — v nedeljo pop. tudi ob 3. uri — velefilm »Pri treh mladenkah« po motivih J. Straussa. Med dodatki glasbeni film »Kabaret filmskih zvezd« ter Paramountov zvočni tednik. — Sledi velefilm »Irena«.

Nedeljska zdravniška služba pri Kraj. bratovski skladnici: 3., 17. in 31. oktobra g. dr. Keržan Bartol, 10. in 24. oktobra g. dr. Čeh Milan.

Naše Masarykove proslave

V bližnjih dneh prirede podružnice delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« nadaljnja predavanja o pokojnem prezidentu Čehoslovaške republike, Osvoboditelju T. G. Masaryku s spominskimi svečanostmi:

V soboto, dne 2. oktobra t. l. v **Celju** ob 20. uri v »Celjskem domu«.

v pondeljek, dne 4. oktobra t. l. v **Studencih** ob pol 20. uri v dvorani Špuraj;

v nedeljo, dne 10. oktobra t. l. v **Trbovljah** ob 9. uri v »Delavskem domu«;

v nedeljo, dne 17. oktobra t. l. v **Hrastniku** ob 9. uri v kino dvorani.

Predavatelj s. dr. Avg. **Reisman.**

V nedeljo, dne 17. oktobra t. l. v **Smledniku,** predava s. **Jakob Vehovec.**

V ostalih krajih pozneje. Društva, ki se zanimajo za ta predavanja, naj se takoj priglasijo, da moremo urediti pravočasno radi predavatelja.

Ljubljana

Plače mestnim uradnikom ne bodo zvišane, tako je zatrdil župan dr. Adlešič na zadnji seji mestnega sveta.

40 milijonsko posojilo mestne občine pri poštni hranilnici je odobrila zadnja seja obč. sveta.

Obrtniško predavanje o Nemčiji je 1. okt. priredila zveza slov. obrtnikov. Predaval je predsednik obrtnega odseka v TOI g. Ivan Ogrin, znan »Slovenčarski« pristaš. Razumljivo je, da se ta gospod toplo zanima za razmere v avtoritarni Nemčiji, ko vemo, da je sam nedavno na vajeniški anketi zelo avtoritarno nastopil kot predstavnik TOI, ko je izjavil: ...»moram poudariti najodločneje, da hoče imeti prvo in odločilno besedo pri vprašanju vajencev Zbornica za trgovino, obrt in industrijo kot zastopnica mojstrov, ki vajence uče... Če boste preveč napeli strune glede vajencev, boste dosegli, da nihče ne bo več hotel vzeti vajenca v uk.« (To izjavo, ki naj pomeni socialni program katoliških obrtnikov, in še marsikaj drugega, lahko preberete v knjigi »Socialna zaščita in vzgoja vajencev«, ki jo je izdala Del. zbornica v Ljubljani.)

Vinsko trgatev priredi »Delavsko glasbeno in pevsko društvo« v nedeljo, dne 3. oktobra v hotelu Lloyd na Sv. Petra cesti. Pridite, prijetno se boste zabavali poslušajoč zborovo petje in prvovrstno godbo. — Odbor.

XVII. vinsko trgatev priredi podružnica Zveze živilskih delavcev v soboto, dne 2. oktobra v prostorih restavracije hotela Lloyd na Sv. Petra cesti. Pričetek ob 20. uri. Vstopnina Din 4. Dobiček za podporo brezposelnim. Pridite. — Odbor.

Maribor

Na sestanku zaupnikov

dne 29. septembra je s. Petejan poročal obširno o novih političnih dogodkih v zvezi s sporazumom združene opozicije, pri čemer je zlasti povdaril, da je socialistično delavstvo pripravljeno podpirati vsako akcijo za pospešitev razvoja v pravcu demokracije, ker upa, da bo na ta način izboljšalo tudi svoj nadvse težki socialni položaj. Kajti njegov boj za socialne pravice je močno utesnjen, dasi je socialni položaj našega delavstva v primeri s francoskim in čehoslovaškim izredno mizeren. Socialistično delavstvo bo ostalo budno na straži, da ga dogodki v nobenem slučaju ne bodo prehiteli.

Za s. Petejanom je izpregovoril s. Eržen o potrebi delavskega časopisja in organiziranju akcije za trikratno izhajanje »Delavske Politike« na teden. Časopis je predpogoj za vzgojo socialističnega delavstva in njegovo usposobljenost za vse politične in socialne akcije.

Zaupniki so z odobravanjem vzeli na znanje izvajanja govornikov. Taki sestanki se bodo sklicevali po potrebi, dokler ne bo mogoče prirejati zborovanj, ki bodo vsem dostopna.

—///—

Regulacija Tattenbachove ulice v njenem zgornjem delu se bo mogla izvršiti šele z regulacijo Glavnega trga, kjer bodo morali odkopati mnogo zemlje, da bo odstranjen vzpon, ki je nastal po regulaciji Tattenbachove ulice, kjer se ulica odcepi od Glavnega trga. Z regulacijo Glavnega trga pa najbrž letos ne bo nič, dasi so komisije načrte že odobrile.

O stavbi na obrobni parceli v Sodni ulici, ki bi bila prizidana na slepo steno hiše Aleksadrova cesta 12 se je mnogo govorilo, izdelani so bili načrti in tudi že objavljeni, izgleda pa, da ni finančnika, ki bi načrt izvedel in tako ostaja vse pri starem.

Novi prostori »Putnika« v mariborskem gradu so izredno lepo opremljeni in urejeni. Škoda le, da je prezidava starih lokalov najbrž požrla ogromne vsote. Preureditev gradu bo stala občino mnogo, mnogo več, kot pa bi jo stala zgradba nove palače.

Kiosk so odstranili s hodnika za pešce nasproti električne ure na Aleksandrovi cesti, ki na tem mestu res ni bil v okras in razen tega v napotje.

Prvi prosvetni večer

v letošnji sezoni priredi mariborska »Vzajemnost« v sredo, dne **6. oktobra** s pričetkom točno ob **8. uri zvečer v dvorani »Delavske zbornice«.**

Za uvod predavanje o pomenu izobraževalnega dela za delavstvo.

Nato slede recitacije in nastop govorilnega zbora.

Sodrugi in sodružice, pridite na to kulturno prireditev v čim večjem številu.

Mladinski zbor »Trboveljski slavček«, ki si je na svojih turnejah pridobil svetovni sloves, nastopi v torek, dne 5. oktobra t. l. ob 20. uri zvečer v Unionski dvorani z novim, izbranim programom. Zbor, katerega člani so revni rudarski otroci, v polni meri zasluži, da ga delavstvo podpre s čim številnejšo udeležbo in tako pripomore do moralnega in gmotnega uspeha.

Godbena šola Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru se začne 1. oktobra 1937. Prijave se sprejemajo vsak torek in petek od 15. ure v Delavskem domu v Frankopanovi ul. 1-I.

Prvo godbeno društvo tekstilnih delavcev in nameščencev v Mariboru priredi v nedeljo, dne 3. oktobra t. l. v gostilni Koren v Košakih VINSKO TRGATEV s pričetkom ob 14. uri. Vstop prost. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zborovanje stanovanjskih najemnikov bo v nedeljo, 3. oktobra ob 10. uri pri Gambrinusu.

Strojniki in kurjači pozor!

Pozivamo Vas, da se zanesljivo udeležite zborovanja strojnikov in kurjačev, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 3. oktobra 1937 v Delavski zbornici v Mariboru. Ker je dnevni red zelo važen, zato je Vaša prisotnost nujno potrebna. Le v skupnem nastopu je naša moč. Pridite sigurno!

Mariborški pododbor strojnikov in kurjačev.

Mojstrska izpitna predavanja. Početkom oktobra se v Mariboru otvori nov tečaj mojstrskih izpitnih predavanj, ki bodo trajala okroglo 40 ur. Predavanja bodo v večernem času in so namenjena obrtniškim mojstrom in njihovim pomožnim delavcem. Začetek in kraj predavanj se bo javil pismeno onim udeležencem, ki se bodo priglasili najkasneje do 5. oktobra v pisarni Obrtnozadružnega referata na sreskem načelstvu ustmeno, pismeno ali telefonično (27-85).

Zveza delavskih pevskih, umetniških in glasbenih društev Jugoslavije, Zagreb, podzveza v Mariboru

priredi v soboto, dne 2. oktobra t. l. v dvorani pivovarne »Union« v Mariboru

VELIK KONCERT

pri katerem sodelujejo sledeča društva: Glasbeno društvo žel. delavcev in uslužb. (dir. g. Maks Schönherr), Glasbeno društvo tekstilnih delavcev in nameščencev (dir. g. J. Bračko), Tamburaški odsek pevskega društva pekovskih pomočnikov (dir. s. S. Vihar), Delavsko pevsko društvo »Frohsinn« (pev. g. R. Globučnik), Žel. delavsko pevsko društvo »Krilato kolo« (pev. g. A. German), Pevsko društvo »Grafika« (pev. prof. g. U. Vrabec), Delavsko pevsko društvo »Enakost« (pev. g. M. Plevanč), Pevsko društvo pekovskih pomočnikov (pev. g. A. Horvat). Skupni zbor delavskih pevskih društev (pev. prof. g. U. Vrabec). — Na sporedu so umetniške in narodne pesmi. — Vstopnina: 10, 8, 5 in 3 Din. — Začetek ob 20. uri. — Za udeležbo prosi odbor.

Studenci pri Mariboru

Masarykovo spominsko svečanost prirede »Vzajemnost«, »Enakost« in podružnica »I. Delavskega kol. društva« s sodelovanjem godbe »Glasbenega društva železničarjev« v pondeljek, dne 4. oktobra t. l. v dvorani Špuraj, s pričetkom ob pol 8. uri zvečer. Vsi resnično demokratično misleči vabljeni, da se oddolžimo spominu predsednika osvoboditelja Čehoslovaške republike in delavskega prijatelja.

Studenška »Vzajemnost« priredi dne 2., 3., 6. in 7. oktobra tragedijo »Magdo«. Režija in inscenacija bosta za delavski oder nekaj čisto svojstvenega. Zato vabimo delavstvo, da se te edinstvene predstave v velikem številu udeleži.

Ptuj

Tudi v našem mestu smo dostojno proslavili spomin na umrlega prezidenta T. G. Masaryka. Dne 20. septembra se je v nabito polni dvorani v »Mladiki« zbralo občinstvo vseh slojev in političnega prepričanja, kar dokazuje, kako velik ugled je užival v svetu veliki pokojnik, za katerim žalujejo, poleg čehoslovaškega naroda, brezdvomno vsi demokrati in pošteno misleči ljudje na svetu. Masaryk je bil borec za resnico in pravico, pravi demokrat, prežet socialnega čuta. On ni samo učil, temveč tudi v svojih dejanjih dokazal kako pojmuje ljubezen do bližnjega. Toleranten, nesebičen, poln humanizma je hotel človeštvu le dobro. Z njegovo najljubšo pesmijo: »Teče voda, teče«, je bila lepo uspela svečanost zaključena.

Za ustanovitev »Ljudske univerze«. V nedeljo 3. oktobra ob pol 11. uri se bo vršil v prosvetni dvorani »Mladike« razgovor o ustanovitvi »Ljudske univerze« v Ptuju. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za ustanovitev te prepotrebne ustanove.

Spet dva svetovna potnika na poti skozi naše mesto. Dne 4. septembra sta se oglasila v našem mestu gg. T. in E. E. Jelland s soprogo iz Londona. Zakonca, ki sta Angleža, stanujeta v Nici, kjer upravljata dom esperantistov. Potujeta že 11. leto s svojo udobno auto-hišico po celi Evropi ter izjavljata, da jima esperantski jezik na njunem potovanju odlično služi. V Budimpešti sta izvedela za jugoslovanski esperantski kongres v Zagrebu ter sta se napotila tja in sta, kot rečeno, spotoma obiskala tukajšnje esperantiste.

Hrastnik

V vseh modernih državah odpravljajo batine pri pouku v šolah. Tako so tudi vajenci vseh strok z zakonom zaščiteni od batin. Samo pri nas v Hrastniku so menda batine še zmeraj v modi. Tako nam tožijo naši naročniki, da so njihovi otroci v šoli tako tepeni, da pridejo s zateklimi obrazi domov. Drugi se zopet pritožujejo, da njihove otroke, ki so zaposleni v steklarni, tepe neki »Hüttenmeister«. Ker je pa današnje mladina itak dosti tepena vsled današnjih slabih razmer, priporočamo delavci tem inteligentnim predpostavljenim, da opustijo svoje metode, ker v nasprotnem slučaju se bo delavstvo poslužilo drugačnih sredstev. Toliko za enkrat. — Delavec.

Ker si vsi zavedni delavci in prijatelji našega lista želimo, da bi izhajala »Delavska Politika« čim preje trikrat na teden, prosimo vse zamudnike med naročniki, da po možnosti poravnajo zaostanek, ker zavedati se moramo, da se bo gornja naša želja izpolnila le, ako bomo redno plačevali naročnino. Vse tiste pa, ki so v stanju redno plačevati naročnino, pa tega ne bodo hoteli, bomo smatrali za nasprotnike našega lista. Upamo pa, da takih ne bo med nami. — Poverjeništvo pri steklarni in kemični tovarni.

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« I v Hrastniku priredi v nedeljo, dne 3. oktobra s pričetkom ob 6. uri zvečer v dvorani Delavskega doma **VINSKO TRGATEV.** Igral bo priljubljeni šramel iz Trbovelj. Prosta zabava, ples, šaljiva pošta itd. Za dobro kapljico in jedila bo vsestranko preskrbljeno. Za polnoštevilen obisk se priporoča odbor.

Kranj

Esperantski tečaj. Po dobro uspelem predavanju, katerega se je udeležilo lepo število interesentov in s katerim v zvezi je bilo tudi vpisovanje tečajnikov, se bo v nedeljo, 3. oktobra ob 9. uri dopoldne v gimnaziji otvoril esperantski tečaj. Začetnikom bo ta tečaj, na katerem se bo učilo po direktni metodi, na prav praktičen in lahek način, z majhnimi stroški, doprinesel zaželjeni uspeh. Kdor želi obiskovati ta tečaj, se še lahko prijavi in sicer najkasneje do nedelje (pri otvoritvi). Delavci, udeležite se tečaja!

Naročniki-zaostankarji, poravnajte naročnino ob nedeljah od 9. do 11. ure v dvorani rest. Semen! Torej ne odlašajte!

Zajamčeno impregnirane Hubertus-plašče za deco, dame in gospode razpošilja konfekcija ALBIN JAZBEC v Kranju.

Ruše

Vinsko trgatev priredi »Vzajemnost« v nedeljo, dne 3. oktobra v prostorih gostilne s. Magdiča s pričetkom ob 15. uri popoldne. Vstopnina Din 3. Vabljeni vsi prijatelji društva!

Mežica

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 3. oktobra t. l. »Vinsko trgatev s plesom« v zgornjih prostorih gostilne Toff v Mežici s pričetkom ob 15. uri popoldan. Prosimo vsa sosednja društva, da ta dan ne prirejajo kakšnih prireditev, ter se udeležijo vinske trgatve. Več bo razvidno iz lepakov! Družnost!

Okove za stavbe, apno, cement, betonželezo, traverze ter vso železnino in ves gradbeni materijal, kupite ugodno in po zelo nizkih cenah v veletrgovini
ANDRAŠIČ — MARIBOR

K volitvom delegatov za bolniško blagajno državnega prometnega osobja

Železničarji vedo kaj je resnica in bodo storili svojo dolžnost!

Dne 6. oktobra bodo železničarji zopet volili delegate za oblastno skupščino bolniške blagajne. Sedanjo oblastno skupščino ter upravni odbor tvorijo gospodje zvezarji, ki so to postojanko pred tremi leti osvojili na ne baš posebno herojski način. Tisto famozno pretipavanje ter sortiranje volilnih kuvert je še mnogim železničarjem v živem spominu.

Sicer pa je to sedaj postransko. Glavno je, kaj so zvezarji tekom treh let v bolniški blagajni vse dosegli za železničarje.

V svojem letaku posebno podčrtavajo to, češ, da so socijalisti upravljali bolniško blagajno skozi devet let in sicer od l. 1926. pa do l. 1934., ko je, po njih trditvi, vladala največja konjunktura.

Med tem ves svet ve, da je baš v tej periodi vladala najhujša kriza. Samo naši plavi, ki so menda v izobilju prespali ta leta, vedo za »konjunkturo«. Kaj bodo železničarji na to rekli, ki so pretrpeli baš v teh letih največje pomanjkanje, največje skrbi in največje trpljenje, redukcije ter premeščanja. Mogoče pa so gospodje mislili na svoj centralni odbor v Beogradu, ki je od vsega začetka stoodstotno zvezarski in pa na one štiri oblastne uprave, ki so bile isto tako popolnoma njihove. Tam je verjetno vladala konjunktura, nikakor pa ne v blagajni bolniške blagajne ljubljanske uprave. Baš v tej periodi so bile izvršene ponovne redukcije osobja, odpusti iz službe, brezplačni dopusti progovnih delavcev ter končno ponovno znižavanje prejemkov pri nastavljenem osobju in delavcih. Ali je to bila konjunktura?? Ako naj upoštevamo mnenje gospodarskih krogov, pa tudi naše železniške uprave same, ki s statistiko dohodkov oz. prometa, dokazuje, da kriza že par let upada ter da se dohodki zvišujejo, tedaj je baš sedaj začela konjunktura. Samo v žepih širokih železničarskih množic se ta »konjunktura« še dolgo ne pozna. Čudno je to, da so gg. zvezarji toliko »dobrega« dosegli baš v zadnjih treh letih, ko je po njihovem mnenju ravno prenehala konjunktura. Kaj so le delale tiste štiri oblastne uprave v Beogradu, Sarajevu, Zagrebu in Subotici, kjer so imeli zvezarji vseh devet let konjunktur večino in kje je bila vsa ta konjunkturska leta zvezarski centralni upravni odbor, da ni znal izkoristiti konjunkture? Na veliko srečo vseh železničarjev — ne le iz ljubljanske oblastne uprave, temveč vsega državnega teritorija, je takorekoč v zadnjem trenutku prišel rešilec v osebi gospoda Outrate in njegovih tovarišev, da napravi čudeže, to je da z manjšimi dohodki poveča dajatve! Toda, gospodje, roko na srce pa povejte resnico. **V rezervni fond ni bilo treba več toliko prispevati, ker je bil že davno napolnjen** in zato vam je pač več ostalo. Znano vam tudi najbrž bo in o tem se lahko prepričate iz knjig, da se je tudi pred vašim prihodom na upravo kredit izčrpaval skoro do zadnjega odstotka.

Do nove uredbe še tudi sedaj ni prišlo, čeprav ste jo vi študirali, kakor smo jo tudi mi pred vami. Da je bil izdan nov pravilnik menda tudi ni vaša posebna zasluga. **Pravilnik je bil na vseh glavnih skupščinah soglasno obsojen, da ni dober in neporaben.** Trdite, da je bilo prejšnje delo socijalistične uprave neplodno. To je pavšalna trditev, za katero je treba dokazov. Kajti vam je dobro znano, koliko koristnih predlogov so predstavniki razredno zavednih železničarjev stavili, za katere so vaši tovariši, ki so bili od uprave imenovani, sicer na oblastnih skupščinah povečini glasovali, toda zvezarji na glavni skupščini iz južnih krajev so jih strumno odklonili. To se je od leta do leta ponavljalo. **Mi smo se borili ne le za to, da se hranarina plača za vse dni, temveč tudi za to, da se plača stoodstotno.** To ni niti pretirana zahteva, niti nemogoča in tembolj upravičena, ker so naši delavci to že uživali, ko so bili pred prevratom zavarovani v 17. razredu. Treba je, da delavec baš tedaj, ko je bolan prejme več ali vsaj toliko, kolikor dobi kadar je zdrav. Kajti ako uprava zmore, da da nastavljencu celo plačo, tudi tedaj kadar je bolan, tedaj jo bo lahko dala tudi stalnemu delavcu. Glede **sanatorija na Golniku,** o katerem se bomo še malo obširneje zmenili, pa samo toliko, da je zasluga naših sodrugov, ako je to vprašanje sploh na tapetu, iz katerega so se vaši tovariši iz juga norce brili, ko smo mi prišli s to inicijativo. Mnogo stvari je še nerešenih, ki bi bile v korist članstvu, ako bi naša ustanova funkcijonirala po vzgledu drugih bolniških blagajn.

Gospodje od Udruženja tako pogosto potujejo po inozemstvu, čeprav so zaljubljeni v svoje kljuse — kar povdarjajo v svojem letaku — bi si naj enkrat pogledali upravo recimo naše bratske Čehoslovaške, pa bi videli, kaj tam že vse imajo na tem polju. Videli bi, da so železničarji tamkaj mnogo bolše plačani in da so vsled tega njih prispevki mnogo višji in dajatve v vseh ozirih bolše.

Vsaka stavba je odvisna od dobrega temelja in tako je **tudi bolniška blagajna odvisna od dobrih plač.**

Kateremu železničarju je na tem ležeče, da se naš položaj splošno popravi, ne pa da se v bolniški blagajni samo krpari, ta bo že vedel, za katero listo bo glasoval. Sicer pa bo čas marsikoga spravil na pravo pot.

A. B.

Borovnica

Gibljemo se, pa hočemo, da bo še bolje! Že dolgo se nismo nič oglasili v »Delavski Politiki«, tako, da bi morda kdo mislil, da je pri nas že vse zaspalo. Toda ni tako. Pri nas imamo čez poletje malo časa za pisanje, ker smo primorani delati razen 10 ur v tovarni, še na polju, da si pridelamo za zimo nekoliko krompirja, fižola in zelja, ker plače nikakor ne zadoščajo za preživljanje družin. Bomo pa sedaj v prihodnjih številkah več pisali o naših razmerah, predvsem o mezdnem gibanju, ki je bilo pred kratkim. Zaenkrat poročamo le v toliko, da smo zavedni naročniki sestavili petčlanski poročevalski odbor, katerega naloga je, da iznese vse dobre in slabe razmere v javnost. V sporazumu s poverjenikom »Delavske Politike« pa je naša prva dolžnost, da pridobivamo listu čim več novih naročnikov in da bodo sklepi celjske konference poverjenikov z dne 22. avgusta čimprej postali dejstvo, t. j. da bo pričela »Delavska Politika« izhajati trikrat tedensko, kar je želja tudi vseh zavednih naročnikov. Upamo, da se bo to tudi kmalu uresničilo. Najprej moramo omeniti tukajšne obrtnike, predvsem gostilničarje. Ako greš v gostilno in želiš malo pogledati naš časopis, ga ne dobiš. Naročeno ima »Delavsko Politiko« samo gostilna Švigelj Franc na Bregu. Prvo oktobersko številko pošiljamo gostilničarjem na ogled in prihodnjič bomo sporočili, kateri jo bodo naročili. Naročniki lahko plačajo poverjeniku ob nedeljah od 7. do 9. ure dopoldne v lokalu podružnice lesnih delavcev (gost. Petrovčič). Delavstvo opozarjamo, da poseča le tiste lokale, kjer imajo naročeno »Delavsko Politiko«. Vsem naročnikom zaostankarjem bomo pa s prvo številko v oktobru ustavili list, dokler ne poravnajo zaostanka pri poverjeniku. Zavedajte se, da se naš list vzdržuje izključno le z naročnino, zato poravnajte vsak mesec sproti! Pomni pa tudi, da Ti je »Delavska Politika« koristna v svrho izobrazbe. Zato, zaostankarji, izpolnite svojo dolžnost! Pridobivajte novih naročnikov! — Družnost! — Poročevalski odbor.

Mladinski vestnik

Medžeral Mato:

Proletarski mladini

I.

Položaj delavske mladine

Tako-le je potekala otroška doba večini delavskih otrok: Matere so bile zaposlene v tovarnah ali so hodile delat [illegible] gospem, kolikor jih je pa ostalo doma, so garale za družino in njih največja skrb je bila dobro družine. Mnogo naših očetov je popadalo v vojni ali so se pa vrnili pohabljeni, duševno strti ali kot tujci, da je bilo naše in njih sožitje za vedno razbito. Nikdo nam ni posvečal pažnje, večinoma smo bili prepuščeni cesti. V šoli smo bili kot v prisilnem zavodu. Učitelji so nam bili tuji in tuje nam je bilo vse, kar so nas učili. Pravili so nam o junakih, o velikih vojnah, o slavnih kraljih, itd., za naše življenje pa se niso brigali. Zahtevali so od nas pridnost, ubogljivost in pobožnost, niso pa pomislili, da smo mi, mladi ljudje, ki telesno in duševno dozorevamo in da raste v nas neko nemoralno razmerje do družbe, starejših ljudi in vseh ustanov. Tudi doma se niso brigali za našo vzgojo, saj je naše stariše izmozgaval kapitalizem in so vse svoje sile potrošili za kruh, streho in obleko. Tako so se v nas kopičili problemi, nezadovoljstvo, nezaupljivost in druga čustva, ki narede mladega človeka za nedostopnega, trmastega in opozicijonalnega. K temu je prišlo še spolno doraščanje, ki je vsa ta čustva poostrilo. Namesto, da bi naši vzgojitelji poznali razvoj mlade duše in preprečili nastanek nezdravih duševnih pojavov, so jih z neumestnimi opomini, kaznimi in pridigami še stopnjevali. Tako smo rastli, kakor divja trta, naše duševno življenje pa se je na najrazličnejše načine izražalo: Pri enih je rastlo v negativno, pri drugih v pozitivno smer.

Čisto nepripravljeni na življenje smo zapustili šolo. Naši bogati sošolci, ki so bili preskrbljeni z vsem, kar so potrebovali, so šolo nadaljevali in se pripravljali na karijero v meščanski družbi. Mnogi izmed nas so morali takoj prijeti v roke dleto, sekiro ali kakšno drugo orodje, da se izučijo obrti. Drugi so odšli v tovarne, tretji so postali priložnostni delavci, cepili so drva, nosili premog in že v najbolj zgodnji mladosti stopili v armado brezposelnih.

(Dalje prihodnjič.)

Delavski pravni svetovalec

Dvig vloge iz hranilnice (Rečica)

Vprašanje: Hranilnica, v kateri imam naložen denar, ni pod zaščito, pa mi vkljub temu noče izplačati moje vloge. Kaj naj storim?

Odgovor: Zavodi, ki niso pod zaščito, so dolžni izplačati vloge na zahtevo; če je dogovorjen odpovedni rok, pa po preteku le-tega. Potem lahko plačilo vloge iztožite.

Oprostitev vojaške službe (Mežica)

Vprašanje: Imam preko 60 let starega očeta z nedoraslimi otroki, za katerih preživljanje ne zadošča mala očetova pokojnina. Ali sem vojaščine lahko oproščen?

Odgovor: Vojaščine so oproščeni mladeniči, ki so do 25. leta edini hranitelji nesposobnih rodbinskih članov in žive ob lastnem delu ter ne plačujejo nad 120 Din davkov. Med nesposobne rodbinske člane štejejo moški pod 17 in nad 60 let in ženske. Častniki in podčastniki ne štejejo med člane rodbine. Vložite torej prošnjo za oprostitev pri komandi svojega vojnega okruga.

Odškodnina za prenovitev stanovanja (Kranj)

Vprašanje: Lastnik hiše me je vzel brezplačno na stanovanje, ki sem ga jaz povsem prenovil, kar me je veljalo okrog 10.000 Din. Sedaj me je iz stanovanja nagnal in zaračunal najemnino za 1 in pol leta. Ali lahko zahtevam povrnitev vseh 10.000 Din?

Odgovor: Gornjih 10.000 Din morete zahtevati nazaj po odbitku primerne najemnine za čas, ko ste bil v navedenem stanovanju. Primerna najemnina je najemnina, ki je običajna za taka stanovanja Vašega kraja.

Gradnja hiše

Na Vaše dodatno vprašanje z ozirom na že objavljeni odgovor moremo dodati le še to, da lahko od podjetnika s tožbo zahtevate sestavo proračuna, če Vam je obljubil proračun sestaviti, pa tega pozneje ni storil.

Sportna rubrika

Lep napredek ljubljanske »Svobode«

Ko je na letošnji skupščini nogometne podzveze bila ljubljanska »Svoboda« uvrščena v podsavezno ligo, je marsikdo zmajeval z glavo, češ, saj bo takoj zletela ven. Tem nevernim Tomažem jo je »Svoboda« prav lepo zagodla. Kar tablico poglejmo sedaj, ko je odigrala prve štiri tekme:

Klub	Število tekem	Dobljene	Neodločene	Zgubljene	Dif. golov	Točke
Jadran	4	4	0	0	8: 2	8
Svoboda	4	3	1	0	18: 5	7
Hermes	4	3	0	1	10: 5	6
Krani	4	2	1	1	6: 3	5
Reka	4	2	0	2	6: 7	4
Slovan	3	0	0	3	3:10	0
Bratstvo	4	0	0	0	4:15	0
Mars	3	0	0	3	2:10	0

Kar tri nasprotnike je odpravila Svoboda in sicer Bratstvo Jesenice z 7:1, Mars Ljubljana z 5:1 in Slovana Ljubljana z 5:2 le s Kranjem je igrala neodločeno 1:1.

»Svoboda-Ljubljana« priredi v nedeljo 10. oktobra lahkoatletski nastop

Na igrišču »Primorja« ob Tyrševi cesti se sestanejo v nedeljo, dne 10. oktobra dopoldne ob 10. uri ljubljanski lahkoatleti na mitingu, ki ga prireja Svoboda.

Atleti nastopijo v sledečih sportnih točkah:

1. Tek 100 m jun. C.
2. Tek 100 m sen.
3. Skok v višino z zaletom jun. C.
4. Skok v višino z zaletom sen.
5. Tek 1500 m sen.
6. Tek 1500 m jun. C.

6a. Štafeta 4 x 200 m z handicapom.

7. Met diska sen.
8. Met diska 1.5 kg jun. C.
9. Tek 400 m zapreke, sen.
10. Skok v daljavo z zaletom, jun. C.
11. Skok v daljavo z zaletom, sen.
12. Met kopja 600 gr jun. C.
13. Met kopja sen.
14. Tek 5 km.
15. Štafeta 400 x 300 x 200 x 100 m z handicapom.

Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani atleti. Prijavnina znaša za točko in osebo Din 2.—, za moštvo pa Din 5.—. Prijave sprejema: Vrhovc Jože, Ljubljana—Moste, Predovičeva ul. 23.

Stroje, kovine, vsakovrstno železo, uporabljivo in neuporabljivo plačam po najvišjih dnevnih cenah

Justin Gustinčič - Maribor

nakup in prodaja vsakovrstnih železnih predmetov

Za gostilne: porcelan, emajlirana in lito-železna posoda, kozarce in steklenice ne kupite nikjer ceneje, kakor v oddelku za kuhinjsko opremo firme

ANDRAŠIČ — MARIBOR

OBČINA TRBOVLJE.
Štev. 4568/15-37.

Trbovlje, dne 30. septembra 1937.

RAZPIS

Občina Trbovlje, srez laški, razpisuje na osnovi sklepa občinskega odbora z dne 29. septembra 1937 službeno mesto za upravno pomožno službo pragmatično mesto

občinskega stražnika v svojstvu nadstražnika

v položaju zvaničnika.

Šolska izobrazba: 2 razreda srednje ali njej enake strokovne šole, opravljeni tečaj za policijsko službo ali tri leta že opravljene policijske ali orožniške službe in odsluženi kadrovski rok.

Pravilno kolekovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8., toč. 1.—11., uredbe o občinskih uslužbencih (»Službeni list kralj. banske uprave dravske banovine« z dne 29. julija 1936., št. 477/61) je vložiti v 15. dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine« pri tej občini.

OBČINA TRBOVLJE.

Prispela velika izbira jesenskega in zimskega blaga za plašče, obleke, kostume itd.

ČEŠKI MAGAZIN

Po tovarniških cenah

Maribor, Ul. 10. oktobra

Krojaške potrebščine!!!!

Na drobno! Na veliko

Za konzorcij izdaja in urejuje Adolf Jelen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Viktor Eržen v Mariboru.